

Nominasjonsarbeidet i lokal og fylkeslag

1. Nominasjonskomiteen velges av årsmøtet, eller av styret etter fullmakt fra årsmøtet. Det velges leder for komiteen og 2 medlemmer. §16, vedtektene
2. Valg av utsendinger til fylkeslagets nominasjonsmøte skal foretas på årsmøtet i lokallaget, eller en annen enhet som har lokalt eller regionalt ansvar.
3. Antall utsendinger beregnes slik:
 - a. Hvert lokallag i fylket kan møte med tre utsendinger til nominasjonsmøtet
 - b. I tillegg får hvert lokallag en utsending ekstra pr. påbegynte 50 medlemmer.
4. Frist for innkalling til nominasjonsmøtet er to uker for lokallag og tre uker for fylkeslag.
 - a. Frist for å avholde nominasjonsmøtet er 1. mars valgåret.
 - b. Nominasjonsarbeidet i fylkeslagene må legges opp slik at partiet oppnår stor interesse rundt utvelgelsen av førstekandidatene.
5. Valglista skal inneholde et antall kandidatnavn som tilsvarer det antall representanter som kreves av valgdistriktet.

Vedtektene §17

Valglister

Overordnede krav. *Kopi fra Valg.no*

I valgloven er det flere krav til listeforslag. Alle kravene må være oppfylt før valgstyret kan godkjenne forslaget.

Listeforslaget:

- skal angi hvilket valg det gjelder. Dette omfatter både type valg og hvilket år det er snakk om. For 2023 er det da "**Kommunestyrevalget 2023**" som skal føres opp.
- må ha en overskrift som viser hvilket parti eller gruppe forslaget gjelder. Hvis listeforslaget gjelder et registrert parti, må navnet på forslaget være identisk med det registrerte navnet.
- må angi hvilke kandidater som stiller til valg. Dette er nærmere omtalt i punkt 3.
- må være underskrevet av et visst antall personer. Dette er omtalt i punkt 5.
- må inneholde navn på en tillitsvalgt og en vara blant dem som har skrevet under på listeforslaget. Disse skal ha myndighet til å forhandle med valgstyret om eventuelle endringer.

- må ha med de vedleggene som valgloven krever. Dette er omtalt i punkt 6.

Hvem har levert forslaget?

Hvis listeforslaget gjelder et registrert parti er det viktig å avklare at den som har levert forslaget har rett til å opptre på vegne av partiet.

Det er opplysningene som er registrert i Partiregisteret 31. mars i valgåret som avgjør hvem som har rett til å representere et politisk parti.

Hvis det er uklart hvem som har rett til å representere et registrert politisk parti på lokalt nivå, skal dere avklare dette spørsmålet ved å kontakte partiets utøvende organ.

Kandidatene

Antall kandidater

Ved kommunestyrevalg skal listeforslaget inneholde minst sju kandidater. Det kan maksimalt inneholde like mange kandidater som det skal velges representanter til kommunestyret, i tillegg til inntil seks andre navn.

Eksempel: Til kommunestyret i Larvik kommune skal det velges i alt 41 representanter. Et listeforslag i Larvik må da inneholde minst sju navn. Det maksimale antallet kandidater på et listeforslag i Larvik er 47.

Er kandidatene valgbar?

I henhold til valgloven er man valgbar til kommunestyret dersom man oppfyller følgende krav:

- har stemmerett
- er folkeregisterført som bosatt i kommunen på valgdagen
- ikke er utelukket eller fritatt

De som er utelukket fra valg til fylkesting og kommunestyre er fylkesdirektør og assisterende fylkesdirektør, i tillegg til de som i gjeldende kommune eller fylkeskommune er:

- kommunedirektør eller stedfortreder for kommunedirektør
- kommunalsjefer, etatssjefer og ledere på tilsvarende nivå
- sekretær for kommunestyret eller fylkestinget
- ansvarlig for regnskapsfunksjonen
- den som foretar revisjon for kommunen eller fylkeskommunen

Personer med disse rollene er kun utelukket fra valget om de er i stillingene når kommunestyret trer i funksjon.

Fritaksgrunner

Man kan kreve seg fritatt fra å stå på en valgliste dersom man leverer skriftlig erklæring om dette. Erklæringen skal inneholde egenhendig underskrift fra kandidaten, men den trenger ikke å være begrunnet.

Valgstyret fastsetter fristen for å erklære seg fritatt. Hvis man ikke søker innen denne fristen vil retten til å kreve seg fritatt normalt bortfalle.

Kandidatenes navn

I henhold til valgloven skal listeforslaget inneholde kandidatens fornavn, etternavn og fødselsår.

I tillegg kan forslagsstiller velge om de også ønsker å ha med kandidatens stilling eller bosted. Hvis kandidatene på listeforslaget kan forveksles *skal* stilling og/eller bostedsadresse oppgis. Det skal være lik informasjon for alle kandidater, så hvis stilling og bosted er oppført for noen kandidater må det også gjøres for de øvrige kandidatene på listeforslaget.

Det er et krav at det er kandidatens riktige etternavn som brukes på listeforslaget. Dersom en kandidat er kjent under et annet navn kan dette navnet eventuelt påføres i parentes. Dette kravet gjelder ikke fornavn, så dersom en kandidat er allment kjent under et tilnavn, kan dette brukes i stedet for fornavnet.

Stemmetillegg

Ved kommunestyrevalg kan et visst antall av de øverste kandidatene på listeforslaget gis et stemmetillegg.

Kandidater med stemmetillegg skal stå først på listeforslaget og med uthevet skrift.

Kandidater med stemmetillegg får et tillegg i sitt personlige stemmetall som tilsvarer 25 prosent av antallet stemmesedler listen har fått ved valget. Det er størrelsen på kommunestyret som avgjør hvor mange kandidater som kan få stemmetillegg:

- 11-23 medlemmer: inntil fire kandidater kan få stemmetillegg
- 25-53 medlemmer: inntil seks kandidater kan få stemmetillegg
- 55 eller flere medlemmer: inntil ti kandidater kan få stemmetillegg

Antall underskrifter

Hvis listeforslaget gjelder et registrert parti som hadde en viss oppslutning ved forrige stortingsvalg, holder det at det er underskrevet av *to styremedlemmer i*

lokalavdelingen med ansvar for valgkretsen - dette kalles gjerne **forenklet regelverk**. Dette gjelder de partiene som enten har fått minst **500 stemmer i ett valgdistrikt**, eller minst **5 000 stemmer i hele landet** ved forrige stortingsvalg. Hvis et parti ikke har en lokalavdeling, må partiet samle inn underskrifter etter reglene i første avsnitt ovenfor.

Hvis partiet har blitt registrert i Partiregisteret etter forrige stortingsvalg er det også tilstrekkelig med underskrift av to styremedlemmer. Kravet til innsamling av underskrifter er da oppfylt gjennom kriteriene for å bli registrert.

Hvis to registrerte partier stiller liste sammen, er det også forenklet regelverk som gjelder - altså to underskrifter.

underskrifter: Et listeforslag skal alltid være underskrevet av minst så mange personer som det skal velges representanter til kommunestyret.

Eksempel: Hvis en kommune har 300 stemmeberettigede og et kommunestyre med 11 medlemmer, så skal listeforslagene ha minst 11 underskrifter, selv om 2 prosent i dette tilfellet tilsvarer kun seks personer.

Er underskriftene gyldige?

Personer som skriver under på et listeforslag ved kommunestyrevalg må ha stemmerett ved det aktuelle valget, i den kommunen listeforslaget gjelder for.

Man kan ikke skrive under på flere listeforslag ved samme valg. Dere må derfor kontakte personer som har skrevet under på flere forslag slik at de kan velge hvilken liste de ønsker å skrive under for.

Underskriftene på listeforslagene kan være elektroniske. Elektroniske underskrifter må være samlet inn gjennom [Valgdirektoratets løsning](#) for dette.

Husk at underskrifter på listeforslag er underlagt taushetsplikt og ikke skal offentliggjøres.

Vedlegg

I henhold til valgloven skal listeforslag til kommunestyre- og fylkestingsvalg ha med inntil fire vedlegg:

- oversikt over kandidatenes fødselsdato
- oversikt over fødselsdato og bostedsadresse til dem som har skrevet under på listeforslaget
- eventuelle erklæringer fra kandidater som ikke oppfyller kravet om å være bosatt i valgkretsen, om at de vil være valgbare på valgdagen

- eventuelle erklæringer fra kandidater som ikke er valgbare på grunn av sin stilling, om at de vil være valgbare på når fylkestinget eller kommunestyret trer i funksjon

Gå inn på Valg.no for å laste ned alle vedlegg og lister. Der finner du også utdypende forklaringer.

Kumulering/stemmetillegg

Stemmetillegg er en ordning som gir et politisk parti mulighet til å påvirke hvilke av kandidatene på partiets egen valgliste som blir valgt inn i kommunestyret. Formålet med stemmetillegg er å veie opp for velgernes mulighet til å gi [personstemmer](#). Kombinasjonen av disse to mekanismene balanserer partienes og velgernes **makt** over hvem som blir valgt inn til kommunestyrene.

Kandidatene som har fått stemmetillegg vil stå med uthevet skrift på de øverste plassene på partiets valgliste.

Regler

Antallet kandidater som får stemmetillegg på hver liste er avhengig av størrelsen på kommunen og hvor mange personer partiet ønsker å gi et slikt stemmetillegg. Det vil dermed variere mellom fire og ti personer.

Partiene har en egen demokratisk prosess, en såkalt nominasjonsprosess, hvor de vedtar hvilke personer partiet skal plassere på valglisten. Gjennom nominasjonsprosessen vedtas det hvem som får plassene øverst på stemmeseddelen, og dermed også stemmetillegg.

For hver kandidat vil dette tillegget tilsvare 25 prosent av alle de stemmene som partiet får på valgdagen. I et tenkt tilfelle hvor et parti får 1000 stemmer ved et kommunevalg, vil hver av kandidatene med stemmetillegg få et forsprang som vil tilsvare 250 personstemmer.

Virkning

Stemmetillegget påvirker ikke konkurransen mellom partiene, men det påvirker konkurransen internt i partiene om å få plass i kommunestyret.

Det å få stemmetillegg fra partiet sitt er også regnet som en tillitserklæring. Dette gjelder spesielt i større partier som gjerne får flere kandidater inn i kommunestyre enn det antallet de har lov til å gi stemmetillegg. Et politisk parti vil normalt plassere sine mest populære og profilerte politikere på plasser som får stemmetillegg.

Valgordning og valglov

Det er bare ved kommunestyrevalg at partiene har mulighet til å gi stemmetillegg.

Dagens system med stemmetillegg kom til etter endringer i valgloven 28. juni 2002. Tidligere har man hatt andre ordninger hvor partiene kunne påvirke rekkefølgen og muligheter for egne kandidater. Mellom 1901 og 1971 kunne partiene selv føre opp kandidater opp til tre ganger.

Tidligere kalte man både muligheten partiene har til å gi stemmetillegg og muligheten velgerne har til å gi personstemmer for kumulasjon eller kumulering. Derfor omtales de kandidatene som har fått stemmetillegg iblant som «forhåndskumulert».

Hvor mange kan man kumulere?

Man kan kumulere så mange personer på listen som man vil. Den andre muligheten velgerne har, er å gi en personstemme til kandidater på andre valglister. Dette blir kalt å legge på en "slenger" og gjøres ved å føre disse kandidatnavnene opp på stemmeseddelen.